

Handläggare
Julia Böhrer
Telefon: 08-50802045**Till**
Järva stadsdelsnämnd

Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen, diarienummer KS
2025/1249

Förvaltningens förslag till beslut

1. Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen
2. Järva stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat *Mer relevant än någonsin – Biblioteksplan för Stockholms stad* till Järva stadsdelsnämnd för yttrande. Planen bygger vidare på föregående biblioteksplan och pekar ut riktningen för de kommande fyra åren genom fyra strategiska förflyttningar. Järva stadsdelsförvaltning ser positivt på förslaget till ny biblioteksplan och lämnar i ärendet förslag på tillägg och förtydliganden som kan bidra till att bättre synliggöra bibliotekens arbete med de i bibliotekslagen utpekade prioriterade målgrupperna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat *Mer relevant än någonsin – Biblioteksplan för Stockholms stad* till Järva stadsdelsnämnd för yttrande.

Ärendet

Planen tar utgångspunkt i *Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm*, och pekar ut riktningen för bibliotekets roll i att bidra till en stad som är ”världsledande i att leva upp till mänskliga rättigheter och barnrätt, där mångfald, innovationer, nytänkande och tillgänglighet är ledord”. Planen beskriver hur bibliotekets uppdrag formuleras i bibliotekslagen och att denna pekar ut ett antal prioriterade målgrupper: personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter, personer med annat modersmål än svenska samt barn och ungdomar.

Planen bygger vidare på föregående biblioteksplan och utgår från en bred datainsamling där användare, icke-användare, medarbetare, samarbetspartners och andra samhällsaktörer har deltagit. Planen pekar ut riktningen för de kommande fyra åren genom fyra strategiska förflyttningar:

- **Från bokryggar till levande litteratur**

Denna strategiska förflyttning handlar om att lyfta och synliggöra samlingen bättre. Nyttjandet av beståndet och den totala utlåningen ska öka markant. Biblioteket ska gå från många lokala biblioteksbestånd till en gemensam boksamling. Enligt planen kan biblioteksverksamhet som utgår från ett Stockholmsgemensamt bestånd ge stockholmarna en bättre och mer jämlik tillgång till samlingarna och resurserna inom biblioteksverksamheten nyttjas bättre.

- **Från kopieringsrum till samhällsviktig verksamhet**

Förflyttningen handlar om att säkerställa medborgarservice och vägledning som kärnverksamheter på biblioteket, och samtidigt utveckla innehållet efter besökarnas behov och det omgivande samhällets utveckling. Enligt planen ska detta göras genom att bättre använda biblioteksrummet och digitala kanaler som infrastruktur för att guida till trovärdig kunskap och genom ett aktivt samarbete med stadsdelar, näringsliv, etablerade medier, vetenskapliga institutioner och civilsamhället.

- **Från biblioteket mitt i byn till bibliotek i hela staden**

Denna strategiska förflyttning innebär att biblioteket, som ett komplement till de lokala biblioteken, ska vidareutveckla nodbibliotek i varje stadsdelsområde. Enligt planen ska detta göras genom att rusta och utveckla större bibliotek som redan idag har ett stort upptagningsområde och genom att skapa nya där det behövs.

- **Från erbjudande till delaktig upplevelse**

En strategisk förflyttning som handlar om att biblioteket ska gå från erbjudandet i fokus till delaktig upplevelse i fokus. Detta ska enligt planen göras genom förbättrade möjligheter till medskapande för bibliotekets användare.

Enligt planen kommer frågan om hur de strategiska förflyttningarna ska genomföras konkretiseras i Stockholms stadsbiblioteks årliga verksamhetsplaner, med utgångspunkt i stadens kvalitetsprogram.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning administration och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget till ny biblioteksplan för Stockholms stad. Förvaltningen ser bibliotekets viktiga roll i den demokratiska utvecklingen och betydelsen av biblioteket som en arena för en mångfald av röster, en plats att ta del av information och kunskap och uppleva kultur, språk och gemenskap.

Förvaltningen har ett välfungerande samarbete med folkbiblioteken i stadsdelsområdet och ser positivt på planens beskrivning av stadsdelsförvaltningarna som en strategiskt viktig samarbetspartner för bibliotekets plats i närsamhället. Inför kommande revideringar av stadens biblioteksplan föreslår förvaltningen att även representanter från stadsdelsförvaltningarna ges möjlighet till inspel.

Enligt bibliotekslagen, som beskrivs i planen, ska särskild uppmärksamhet ägnas åt fyra prioriterade målgrupper varav en är personer med annat modersmål än svenska, en annan är nationella minoriteter och en tredje är personer med funktionsnedsättning. Enligt förvaltningen skulle planen med tanke på dessa tre prioriterade målgrupper, och ledord som mångfald tydligare kunna lyfta bibliotekens roll avseende att främja och stärka flerspråkighet. Biblioteket är en plats där det blir möjligt för invånare som tillhör de prioriterade målgrupperna och som talar/använder flera språk att hålla sina språk levande genom både litteratur och programverksamhet.

Avseende folkbibliotekens särskilda fokus på läsfrämjande och språkstärkande uppdrag för barn och unga lyfter planen betydelsen av samverkan med förskola och skola. Med tanke på de prioriterade målgrupperna (som också inkluderar vuxna) skulle planen även kunna lyfta betydelsen av samverkan med till exempel vuxenutbildningen/Sfi och civilsamhälle som har verksamhet som på olika sätt främjar språkutveckling och flerspråkighet hos både barn och vuxna. Det skulle också på ett tydligare sätt kunna framgå att biblioteket är en plats där barn och unga men även föräldrar, vuxna och/eller familjer kan ta del av litteratur på olika språk. Likaså kan bibliotekens möjlighet att uppmärksamma de nationella minoriteternas språk genom kulturinslag, författarmöten, högläsning, litteratur, film och musik förtydligas i planen.

Förvaltningen ser vidare positivt på den strategiska förflyttningen ”från kopieringsrum till samhällsviktig verksamhet” som beskriver hur biblioteket ska säkerställa medborgarservice och vägledning som kärnverksamheter på biblioteket. I Järva och på andra platser i staden finns medborgarkontor som också arbetar med medborgarservice. I Järva delar medborgarkontoren i vissa fall lokal

med folkbiblioteket, i andra fall är dessa grannverksamheter. Förvaltningen anser att möjlig och befintlig samverkan mellan dessa verksamheter kan förtydligas i planen.

I förordet (s. 9) lyfts ett antal styrdokument och däribland ”Handlingsplan för tillgänglighet och delaktighet”. Förvaltningen känner inte till detta styrdokument. Kan det vara *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029* som avses?

Förvaltningen anser slutligen att den nya planen i samband med skrivelserna om bibliotekets opartiskhet skulle kunna förtydliga att biblioteksverksamhet alltid sker och skapas i ett sammanhang, att urval och gallring sker i relation till något och att den opartiska positionen - snarare än att hävda att biblioteket skulle vara opåverkat/frikopplat från samhället - innebär att biblioteken kritiskt reflekterar över vad som får ta plats, vad som trängs undan och vad som kan ges mer utrymme (i kultur- och samhällsdebatt) för att främja demokratisk utveckling. Det här skulle, enligt förvaltningen, också kunna förtydliga hur det opartiska förhållningssättet är kopplat till bibliotekens roll (så som den beskrivs i planen) som är att ge verktyg för att navigera i en komplex omvärld, inte bära sanningen.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jonas Eliasson
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Mer relevant än någonsin – biblioteksplan för Stockholms stad
2. Följebrev Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-12-04
Jonas Eliasson, Avdelningschef	2025-12-04